

Guia docent de l'assignatura "Fonaments de l'educació sociocomunitària"

2011/2012

Codi: 101663

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	827 Graduat en Educació social	OB	3	1

Contacte

Nom : Xavier Úcar Martínez

Email : Xavier.Ucar@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius i contextualització

Aquesta assignatura és la fonamentació de la menció de 4rt Educació sociocomunitària, i està vinculada amb l'assignatura de segon semestre de tercer **Desenvolupament cultural comunitari** i amb l'optativa de 4rt **Democràcia i participació social**

1. Conèixer la història, la conceptualització bàsica de l'educació sociocomunitària i les seves relacions amb altres accions de l'univers educatiu.
2. Conèixer els fonaments teòrics de l'educació sociocomunitària
3. Conèixer les diferents tradicions acadèmiques i professionals de l'educació sociocomunitària.
4. Aprendre a dissenyar un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta.
5. Conèixer i saber aplicar els mètodes, tècniques i activitats d'educació sociocomunitària.
6. Conèixer experiències i projectes d'educació sociocomunitària

Competències i resultats d'aprenentatge

1427:EES01 - Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.

1427:E01.12 - Analitzar diferents tipus de comunitats i les principals característiques que les defineixen i configuren.

1427:E01.13 - Conèixer la conceptualització bàsica i les principals metodologies i tècniques de l'animació sociocultural i el desenvolupament comunitari.

1427:EES02 - Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus,

grups i institucions.

1427:E02.11 - Analitzar experiències i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari des de la perspectiva de diferents paradigmes teòrics.

1427:E02.12 - Conèixer la legislació bàsica que emmarca l'educació sociocomunitària.

1427:EES04 - Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.

1427:E04.15 - Dissenyar activitats, programes i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari.

1427:EES07 - Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.

1427:E07.04 - Desenvolupar funcions professionals adaptades a les diferents situacions sociocomunitàries de manera que estimulin l'empoderament de les persones participants.

1427:EES17 - Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

1427:E17.04 - Conèixer la investigació existent sobre animació sociocultural i desenvolupament comunitari.

1427:G01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1427:G01.07 - Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i pensament científic per a la millora de l'acció professional.

1427:G01.08 - Conèixer i desenvolupar el pensament i raonament crític per analitzar la complexitat dels reptes i desafiaments de l'educació social.

1427:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en l'investigació i en l'activitat professional.

1427:G04.07 - Analitzar i crear propostes innovadores a partir de la investigació en l'àmbit de l'Educació Social.

1427:G04.08 - Aportar idees viables per a la millora institucional.

1427:G04.09 - Realitzar diagnòstics institucionals capaços d'afavorir el canvi en els sistemes i processos de gestió

1427:T03 - Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

1427:T03.04 - Treballar en equips multidisciplinars desenvolupant processos d'educació sociocomunitària.

1427:T04 - Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.

1427:T04.07 - Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual mostrant una actitud ètica front als processos de mediació en diferents contextos i circumstàncies.

1427:T08 - Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles, que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

1427:T08.03 - Mantenir una actitud de respecte, pràctiques i comportaments que atenguin a l'equitat i inclusió.

1427:T08.04 - Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania i la pràctica del pensament social crític fomentant la col·laboració amb les famílies, organismes i institucions amb incidència en la formació ciutadana.

1427:T08.05 - Comprendre els marcs teòrics que possibiliten el desenvolupament d'accions responsables i sostenibles per valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.

Continguts

1. Conceptualització bàsica en educació sociocomunitària

2. Bases sociopedagògiques de l'acció en la comunitat
 - 2.1. Educació comunitària, societat civil i xarxes socioculturals
 - 2.2. Capital social i comunitat
 - 2.3. Comunitats de pràctica
 - 2.4. Acció comunitària i treball socioeducatiu en xarxa
3. La tradició francòfona: l'animació sociocultural
 - 3.1. Corrents teòrico-pràctiques en l'animació sociocultural
 - 3.2. La metodologia de l'animació sociocultural: tècniques i activitats
4. La tradició anglosaxona: el desenvolupament comunitari
 - 4.1. Comunitat, desenvolupament i canvi social
 - 4.2. Organització de la comunitat i desenvolupament comunitari
5. Disseny i avaluació participativa de projectes d'educació sociocomunitària
6. Experiències i projectes d'educació sociocomunitària

Metodologia

Relació d'Activitats:

- A) Treball de recerca, elaboració d'informació i aplicació de tècniques a l'aula (Grupal)
- B) Treball sobre pel·lícules (Individual i Grupal)
- C) Disseny i elaboració d'un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta (Grupal)
- D) Examen final de la matèria (individual)

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes i seminaris	50	2.0	1427:E01.12 , 1427:E01.13 , 1427:E02.11 , 1427:E04.15 , 1427:E17.04 , 1427:G01.08 , 1427:G04.08 , 1427:T03.04 , 1427:T08.03 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T04.07 , 1427:G04.09 , 1427:G04.07 , 1427:G01.07 , 1427:E07.04 , 1427:E02.12
Tipus: Supervisades			
Disseny i elaboració d'un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta	25	1.0	1427:E01.12 , 1427:E02.11 , 1427:E04.15 , 1427:E02.12 , 1427:G01.07 , 1427:G04.08 , 1427:T08.03 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T03.04 , 1427:G04.07 , 1427:E17.04 , 1427:E07.04
Tipus: Autònomes			

Estui i recerca d'informació	67	2.68	1427:E01.12 , 1427:E02.11 , 1427:E04.15 , 1427:E17.04 , 1427:G01.08 , 1427:G04.08 , 1427:T03.04 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T08.03 , 1427:T04.07 , 1427:G04.09 , 1427:G04.07 , 1427:G01.07 , 1427:E07.04 , 1427:E02.12 , 1427:E01.13
------------------------------	----	------	---

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic, mitjançant les activitats descrites en el punt anterior. L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

El disseny del projecte d'educació sociocomunitària s'hauria de vincular amb el pràcticum de tercer

Per a poder aprovar l'assignatura s'han de superar les dues parts, amb una qualificació mínima d'un 3 sobre 6 en la primera (grup) i d'un 2 sobre 4 en la segona (individual). A partir d'aquesta nota es farà mitjana.

Activitats d'Avaluació		% de la nota
PART GRUPAL	Treball de recerca, elaboració d'informació i aplicació de tècniques a l'aula	15%
	Treball de reflexió grupal a partir de pel·lícules (2 Pel·lícules)	5%
	Disseny i elaboració d'un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta	40%
PART INDIVIDUAL	Examen final	25%
	Treball de reflexió a partir de pel·lícules (2 Pel·lícules)	10%
	Autoavaluació	5%

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Autoavaluació	5 %	1	0.04	1427:E01.12 , 1427:E01.13 , 1427:E02.12 , 1427:E02.11 , 1427:E17.04 , 1427:G01.08 , 1427:G04.08 , 1427:T03.04 ,

				1427:T08.03 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T04.07 , 1427:G04.09 , 1427:G04.07 , 1427:G01.07 , 1427:E07.04 , 1427:E04.15
Disseny i elaboració dun projecte deducació sociocomunitària en una realitat concreta	40%	3	0.12	1427:E01.12 , 1427:E02.11 , 1427:E02.12 , 1427:E17.04 , 1427:G01.07 , 1427:E07.04 , 1427:E04.15 , 1427:G04.07 , 1427:T03.04 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T08.03 , 1427:G04.08
Examen final	25%	1	0.04	1427:E01.12 , 1427:E04.15 , 1427:E17.04 , 1427:T08.05 , 1427:T08.04 , 1427:T08.03 , 1427:T04.07 , 1427:T03.04 , 1427:G04.09 , 1427:G04.08 , 1427:G04.07 , 1427:G01.08 , 1427:G01.07 , 1427:E07.04 , 1427:E02.12 , 1427:E01.13 , 1427:E02.11
Treball de recerca, elaboració dinformació i aplicació de tècniques a laula	15 %	1	0.04	1427:E01.13 , 1427:E04.15 , 1427:G04.07 , 1427:G04.08
Treball de reflexió grupal a partir de pel·lícules (2 Pel·lícules)	5 %	1	0.04	1427:E01.12 , 1427:E02.12 , 1427:G01.08 , 1427:T04.07 , 1427:T08.05 , 1427:G04.09 , 1427:G01.07 , 1427:E02.11 , 1427:E01.13
Treball de reflexió individual a partir de pel·lícules (2 Pel·lícules)	10%	1	0.04	1427:E01.12 , 1427:T04.07 , 1427:T08.05 , 1427:G04.09 , 1427:E02.11 , 1427:G01.07 , 1427:G01.08

Bibliografia

Manuels i obres teòriques generals :

1. AAVV. (2001). **Comunidad y cambio social. Teoría y praxis de la acción comunitaria**. Madrid: Editorial Popular.
2. ANDER-EGG (1989) **La animación y los animadores**. Ed. Narcea. Madrid.
3. AYUSO, I. (2004) **Animación sociocultural. Intervención multidisciplinar**. Jaen: Formación Alcalá.
4. BARBERO, J.M.; CORTES, F. (2005) **Trabajo comunitario, organización y desarrollo social**. Madrid: Alianza.
5. CALVO, A. (2002), **La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación**. Madrid: Alianza
6. CIVIS, M. ; RIERA, J. (2007) **La nueva pedagogía comunitaria. Un marco para la acción sociopedagógica e interprofesional**. Valencia : Nau Llibres.
7. CHECKOWAY, B.N.; GUTIÉRREZ, L. M. (Eds.). (2009) **Teoría y práctica de la participación juvenil y el cambio comunitario**. Barcelona: Graò.
8. DELANTY, G. (2006) **Community**. Barcelona : Graò.
9. FROUFE, S.; SANCHEZ, M.A. (1994) **Construir la animación**. Salamanca : Amaru.
10. GARCÍA ROCA, J. (2004) **Políticas y programas de participación social**. Madrid. Síntesis.
11. GILLET, J. C. (2006) **La animación en la Comunidad. Un modelo de animación socioeducativa**. Barcelona : Graò.
12. HERAS, P. (Coord.) y otros (2008). **La acción política desde la comunidad**. Barcelona: Graò.
13. HOMBRADOS, M.I. ; GARCÍA, M.A. ; LÓPEZ, T. (Coord.) (2006) **Intervención social y comunitaria**. Málaga : Ediciones Aljibe
14. LILLO, N. ; ROSELLO, E. (2001) **Manual para el trabajo social comunitario**. Madrid : Narcea.
15. LLENA, A.; PARCERISA, A.; ÚCAR, X. (2009) **10 Ideas clave. La acción comunitaria**. Barcelona: Graò.
16. LOZANO, J. O. (2007) **Jóvenes educadores. Tribus educadoras entre los lugares y las redes**. Barcelona: Graò.
17. MARCHIONI, M. (Coord.) (2001) **Comunidad y cambio social. Teoría y praxis de la acción**

comunitaria. Madrid: Popular.

18. PÉREZ SERRANO, G.; PÉREZ DE GUZMAN, Mª V. (2006) **El animador. Buenas prácticas de acción sociocultural.** Madrid: Narcea
19. PÉREZ SERRANO, G.; PÉREZ DE GUZMAN, Mª V. (2006) **Qué es la animación sociocultural. Epistemología y valores.** Madrid : Narcea
20. POSE, H.M. (2006) **La cultura en las ciudades. Un quehacer cívico-social.** Barcelona: Graò
21. SÁNCHEZ, A. (2007): **Manual de psicología comunitaria. Un enfoque integrado.** Madrid: Pirámide.
22. SARRATE, M.L. (Coord.) (2002), **Programas de animación sociocultural.** Madrid: UNED
23. TRILLA, J. (Coordinador) (1997). **Animación sociocultural. Teorías, programas y ámbitos.** Barcelona: Ariel.
24. ÚCAR, X. (Coord.) (2009) **Enfoques y experiencias internacionales de acción comunitaria.** Barcelona : Grao.
25. ÚCAR, X. (Edit.) (2005) **Participación, animación e intervención socioeducativa. Actas del 1er. Congreso Internacional e Interdisciplinar. Ponencias y comunicaciones.** Barcelona.
26. ÚCAR, X.; LLENA, A. (Coords.) (2006) **Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria.** Barcelona: Graò.
27. VENTOSA, V.J. (Coord.) (2008) **Los agentes de la animación sociocultural. El papel de las instituciones, de la comunidad y de los profesionales.** Madrid: Editorial CCS.

Materials de disseny i metodologia de la intervenció

1. CARIDE, J.A. ; VIEITES, M.F. (Coord.) (2006) **De la educación social a la animación teatral.** Gijón : Trea S.L.
2. CASACUBERTA, D. ; RUBIO, N. ; SERRA, L. (Coord.) (2011) **Acción cultural y desarrollo comunitario.** Barcelona : Grào.
3. CASTRO, M.M. y otros (2007) **La escuela en la comunidad. La comunidad en la escuela.** Barcelona : Grào.
4. CEMBRANOS, F. y otros (1988) **La animación sociocultural: una propuesta metodológica .** Madrid: Popular.
5. DELTORO, E. (1991) **Como hacer proyectos de animación.** Zaragoza : Trajecte associats.
6. FRANCIA, A. y otros (1993) **Análisis de la realidad.** Ed. CCS. Madrid.
7. JARA, O. (1998) **Para sistematizar experiencias. Una propuesta teórica y práctica.** Costa Rica: Alforja
8. MARTÍ, J. ; PASCUAL, J. ; REBOLLO, O. (Coord.) (2005) **Participación y desarrollo comunitario en medio urbano. Experiencias y reflexiones.** Madrid : Ipala Editorial/Cimas.
9. PEREZ SERRANO, G. (1993) **Elaboración de proyectos sociales. Casos prácticos.** Madrid: Narcea.
10. PEREZ-CAMPANERO, M.P. (1991) **Como detectar las necesidades de intervención socioeducativa.** Madrid: Narcea.
11. RECIO, C. y otros (2009) **Los bancos de tiempo.** Barcelona: Grao.
12. VENTOSA, J.V. (2001) **Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales.** Madrid: CCS
13. VILLASANTE, T.R. y otros (Coord.) (2001) **La investigación social participativa.** Barcelona : El viejo Topo.

Llibres de tècniques d'intervenció

1. AGUILAR, M^a.J. (1991) **Cómo animar un grupo.** Barcelona : El Ateneo.
2. AREA, M. ; PARCERISA, A. ; RODRIGUEZ, J. (Coord.) (2010) **Materiales y recursos didácticos en contextos comunitarios.** Barcelona : Graò.
3. BASCONES, L.M. (1992) **Juegos para la animación de ambientes.** Madrid: CCS.
4. COSTA, M.;LOPEZ, E. (1991) **Manual del educador social 1 y 2.** Madrid: Ministerio de asuntos sociales.
5. CHAVES, A.; MESALLES, LL. (2001) **El animador. Cómo organizar las actividades de los clientes en un hotel divertido.** Barcelona: Laertes
6. FROUFE, S. (1998) **Técnicas de grupo en animación comunitaria.** Salamanca: Amaru.
7. GUTIERREZ, L. (1997) **Métodos para la animación sociocultural.** Madrid: CCS.
8. PEREZ SERRANO, G. (2000) **Modelos de investigación cualitativa en Educación social y animación sociocultural. Aplicaciones prácticas.** Madrid: Narcea
9. SANCHEZ, M. (1986) **Metodología y práctica de la participación.** Madrid: Popular.

10. UCAR, X. (1992) **El teatro en la animación sociocultural**. Zaragoza: Diagrama.
11. VILLASANTE, T.R. y otros (Coord.) (2001) **Prácticas locales de creatividad social**. Barcelona : El viejo Topo.
12. VILLASANTE, T.R. y otros (2000). **La investigación social participativa. Construyendo ciudadanía**. Madrid: El Viejo Topo
13. ZAMORA, A. (1993) **Recursos lúdico-festivos**. Madrid: CCS.

Revistes i enllaços web

1. Educación Social. Revista de Intervención socioeducativa. Institut de formació Pere Tarrés.
2. Pedagogia social. Revista Interuniversitaria. Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED)
3. Quaderns d'animació i educació social. <http://www.quadernsanimacio.com>
4. Quaderns d'educació social. Col·legi d'educadores i educadors socials de Catalunya
5. Community Development Journal
6. European Journal of Social work
7. Social work education
8. Social Education
9. International Journal of Social Education
10. El Pas. <http://www.diba.es/elpas/index.asp>
11. Fundació Jaume Bofill. <http://www.fbofill.cat/>
12. Eduso. Net el portal de l'educació social. <http://www.eduso.net/>
13. Dixit Centre de Documentació de Serveis Socials. <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>